

Voorwoord

Sinds maart 2012 ben ik als promovendus werkzaam bij de Open Universiteit. Tevens werk ik als wetenschappelijk medewerker bij JPR Advocaten. Tijdens mijn werk stuit ik met enige regelmaat op rechterlijke uitspraken die mij doen lachen: boze rechters, grappige rechters, vreemde vorderingen en bijzondere gebeurtenissen. Toen een collega bij JPR Advocaten mij een opvallende uitspraak mailde, bedacht ik dat het leuk zou zijn een aantal bijzondere uitspraken te bundelen en van commentaar te voorzien. Voor ik er erg in had, had ik een boek geschreven. Het resultaat ligt voor u.

Graag bedank ik een aantal van mijn collega's van JPR Advocaten voor het aanleveren van enige uitspraken, te weten Niek Borm, Carel Gaaf, Anton Gijselhart, Sandra Koloc, Pieter Leerink en Manon Pluymen. Heleen Kienhuis en Annemieke van Garling, werkzaam bij Uitgeverij Paris, bedank ik voor hun enthousiasme en hun redactionele opmerkingen.

De prachtige pentekeningen die dit boek sieren zijn gemaakt door mijn vader, Jan Engel.

Tot slot doe ik een verzoek aan de lezer. Kent u een bijzondere rechterlijke uitspraak die niet in dit boek is opgenomen (maar wel opgenomen had moeten worden)? Ik zou het op prijs stellen als u mij de betreffende uitspraak toestuurt. Hiervoor is het volgende e-mailadres beschikbaar: bijzondereuitspraken@gmail.com. Wellicht kan de door u gevonden uitspraak worden meegenomen in een tweede druk.

Kees Engel

Amsterdam, 17 september 2014

Boze, humoristische en verontwaardigde rechters

Grappende rechter

Een rechtszaak is meestal een serieuze aangelegenheid. In een zaak die voor de Rechtbank Maastricht speelde, kon één van de procespartijen de grappen van de rechter niet waarderen. De rechter werd gewraakt:

‘2.1. Verzoeker stelt zich op het standpunt dat de rechter in voor-
noemde procedure blijkt heeft gegeven van partijdigheid. Ter onder-
bouwing van zijn verzoek heeft verzoeker – zakelijk weergegeven –
het volgende aangevoerd:

De rechter heeft tijdens de comparitie meerdere grappen gemaakt waar verzoeker niet om kon lachen maar de wederpartij wel, waardoor verzoeker zich gekleineerd voelde. Als een voorbeeld van een dergelijke grap heeft verzoeker de opmerking van de rechter over de verdeling van het tuingereedschap aangehaald. Verzoeker had aangegeven prijs te stellen op toedeling van een schop die voor verzoeker van bijzondere waarde was. De rechter reageerde hierop met de opmerking: “Een schop kun je krijgen”. Verzoeker heeft daarop kenbaar gemaakt dat hij niet gediend was van dergelijke

grappen maar dit leidde niet tot een andere houding bij de rechter. De rechter ging door met het maken van grappen die, gelet op de context van de zitting, voor verzoeker pijnlijk waren.

Door de gemaakte grappen voelde verzoeker zich benadeeld en kwam hij tot de conclusie dat sprake was van partijdigheid of schijn van partijdigheid van de rechter.’

De wrakingskamer van de Rechtbank Maastricht wees het verzoek tot wraking toe:

‘Uit de door verzoeker gegeven toelichting ter zitting komt naar voren dat aan de beslissing het wrakingsverzoek in te dienen, ten grondslag heeft gelegen dat verzoeker, ondanks het feit dat hij na de eerste grap kenbaar had gemaakt dat hij niet van dergelijke grappen gediend was, van de rechter meerdere grappen heeft moeten aanhoren die voor hem in de context van de zitting, waarin de verdeling van de huwelijksgemeenschap aan de orde was, pijnlijk waren en waarin hij zich – ook doordat de tegenpartij telkenmale wel moest lachen om de grappen – gekleineerd en uiteindelijk benadeeld voelde. Het feit dat hij, als persoon het lijdend voorwerp van de eerste grap was en er na de door hem gegeven reactie geen verandering in de houding van de rechter kwam, maakt het naar het oordeel van de wrakingskamer voorstelbaar dat op enig moment tijdens de comparitie na antwoord de schijn van partijdigheid bij verzoeker is gewekt.

Met het voorgaande is de schijn van partijdigheid echter niet tevens in objectieve gedaante komen vast te staan en dient onderzocht te worden of de aangevoerde feiten en omstandigheden een zwaarwegende aanwijzing opleveren voor het oordeel dat de bij verzoeker bestaande vrees dat de rechter jegens hem enige vooringenomenheid koestert objectief gezien gerechtvaardigd was.

Vast staat dat er tijdens de comparitie door de rechter meerdere grappen zijn gemaakt en ook dat de rechter zich ervan bewust was dat deze – om de woorden van de rechter te gebruiken – “duidelijk als zodanig kenbare absurditeiten” niet door verzoeker werden gewaardeerd. De opmerking van verzoeker, na de eerste grap, dat hij niet gediend was van dergelijke grappen, was duidelijk en niet voor een andere uitleg vatbaar. Naar het oordeel van de wrakingskamer vormde die opmerking van verzoeker voor de rechter een niet te missen signaal dat de voor hem kenbare “absurditeiten” voor verzoeker een andere lading hadden. Desondanks is de rechter op de door hem ingeslagen weg doorgegaan en is hij grappen blijven maken, daarbij voorbijgaand aan het in een eerder stadium van de comparitie na antwoord door verzoeker geuite ongenoegen.

De wrakingskamer is van oordeel dat de rechter hierdoor onvoldoende heeft vermeden, althans bewust het risico op de koop toe heeft genomen dat bij verzoeker de schijn van partijdigheid op enig moment tijdens de comparitie kon ontstaan. De vrees van verzoeker dat het de rechter hierdoor aan onpartijdigheid ontbrak, is naar het oordeel van de wrakingskamer objectief gerechtvaardigd.

Alles in aanmerking genomen komt de wrakingskamer tot het oordeel dat het verzoek tot wraking van de rechter dient te worden toegewezen.’

Rb. Maastricht (wraakingskamer) 23 mei 2012, ECLI:NL:RBMAA:2012:BX3771.

Konijn Punkie

Konijn Punkie – haar naam had geanonimiseerd moeten worden – had het moeilijk:

‘2. De feiten

2.1. [eiseres] heeft zeven konijnen. Een van de konijnen van [eiseres], door haar Punkie genoemd, werd niet geaccepteerd door de andere vrouwtjeskonijnen van [eiseres] en moest daarom alleen in een aparte kooi verblijven.’

Voor Punkie – een paria in de samenleving der konijnen – moest een oplossing worden gevonden:

‘2.2. Bij e-mail van 28 februari 2009 heeft [eiseres] [gedaagde] gevraagd of Punkie bij haar terecht zou kunnen komen of dat [gedaagde] anders zou kunnen bemiddelen.’

Gedaagde had gelukkig ‘veel contacten in de dierenwereld’:

‘2.3. Bij e-mail van 1 maart 2009 heeft [gedaagde] [eiseres] onder meer het volgende geschreven: